

- 4 **AGENDA DE PRINCIPIS I VALORS**
Fòrum Universal de les Cultures
- 10 **AGENDA DE PRINCIPIOS Y VALORES**
Fórum Universal de las Culturas
- 16 **STATEMENT OF PRINCIPLES AND VALUES**
Universal Forum of Cultures
- 22 **AGENDA DES PRINCIPES ET DES VALEURS**
Forum Universel des Cultures

BARCELONA 2004

UNS PRINCIPIS I UNS VALORS COMPARTITS

L'any 2004 se celebrarà a Barcelona el Fòrum Universal de les Cultures, organitzat de forma conjunta per l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i l'Administració General de l'Estat. Els 186 Estats membres de la UNESCO, en la seva 29a Conferència General, van ratificar el seu suport unànime al projecte.

Al llindar del segle XXI, la UNESCO i les tres administracions consorciades aposten per impulsar un esdeveniment internacional que té la finalitat de promoure la comunicació entre les cultures i el debat intercultural sobre els interrogants, les oportunitats i els reptes que es generen dins del context de la globalització.

El Fòrum és, igualment, una gran celebració i una manifestació de creativitat i de festa. Els protagonistes són les persones i les entitats compromeses amb la realitat que vivim i el futur que podem construir: els ciutadans i ciutadanes del món, les organitzacions cíviques i socials, el món de l'ensenyament, les entitats culturals, les empreses i els professionals, les comunitats religioses i les institucions públiques.

El Fòrum Barcelona 2004 se celebra del dia 9 de maig fins al 26 de setembre del 2004. Durant 141 dies acollirà diàlegs, espectacles, festivals, exposicions, manifestacions culturals i activitats per a tots els públics. El recinte on se celebren els actes principals està integrat en una zona sotmesa a una de les reformes urbanístiques més importants d'Europa. També els museus i auditoris de la ciutat oferiran exposicions, concerts i espectacles vinculats amb el Fòrum. A més, a Internet, l'espai web del Fòrum permet seguir l'evolució del projecte i participar-hi.

El Fòrum Barcelona 2004 s'ofereix, doncs, com a marc per a la reflexió conjunta sobre qüestions que afecten el desenvolupament de les societats i que vénen condicionades per les noves formes de relació, comunicació i intercanvi a escala mundial. Per centrar els debats, el Fòrum vertebrà les seves activitats al voltant de tres eixos temàtics, escollits per la seva actualitat i projecció en el futur: la diversitat cultural, el desenvolupament sostenible i les condicions de la pau.

Els àmbits inclosos en els tres eixos no estan en absolut exempts de controvèrsia i sens dubte plantejaran discussions que reflectiran punts de vista enfrontats. El Fòrum es defineix com un espai obert a les diferències d'opinió, perquè sense elles el debat no existeix i perquè la confrontació positiva de les idees alimenta la creativitat que acaba desembocant en possibles respostes o solucions.

Per sobre de les diferències, tanmateix, planen conceptes de validesa universal que mereixen la més gran consideració. Les activitats del Fòrum només s'entenen des de valors com el respecte per la llibertat o per la diversitat de llengües, religions o cultures. *L'Agenda de Principis i Valors* recull aquests valors i neix precisament amb la vocació de guiar les actuacions del Fòrum i de donar el context en el qual es desenvoluparan les activitats.

L'Agenda de Principis i Valors va ser elaborada amb el consens i l'aprovació unànime del Consell d'Administració format per les tres institucions que l'impulsen. S'inspira en la Declaració Universal dels Drets Humans i en els principis programàtics de Nacions Unides, únics valors acceptats mundialment, i reflecteix la voluntat del Fòrum de difondre l'ideari d'aquesta organització i, per tant, de la UNESCO, en totes les seves propostes.

**AGENDA DE
PRINCIPIS I
VALORS**

**FÒRUM
UNIVERSAL DE
LES CULTURES**

Barcelona 2004

ÍNDEX

LA MISSIÓ DEL FÒRUM
OPORTUNITAT
PRINCIPIS I VALORS
CODI DE CONDUCTA

■ LA MISSIÓ DEL FÒRUM

La missió del Fòrum Universal de les Cultures – Barcelona 2004 es pot formular de la manera següent:

- Promoure, a través del diàleg entre les cultures, l'estudi, la reflexió i la innovació per contribuir, d'una manera substancial, a la construcció d'una «cultura de la pau» i una «ètica de la globalitat» que ajudi que el procés de globalització es desenvolupi d'acord amb uns valors ètics.
- Transmetre i difondre els valors i principis que s'enumeren en aquest document, així com els conceptes que se'n deriven, de la manera més àmplia i popular possible i sota formats innovadors, per tal de contribuir a la difusió de l'ideari de la UNESCO.

■ OPORTUNITAT

Les prioritats que defineixen les estratègies de cooperació internacional han evolucionat des d'un nucli inicial centrat en el creixement econòmic fins a incloure-hi avui dia valors i objectius que tendeixen a produir «desenvolupament humà sostenible» o, en una formulació més recent, «modes de vida sostenibles».

Aquesta ampliació incorpora valors i principis centrats, d'una banda, en les relacions de les persones entre elles –democràcia, participació, bon govern, equitat, solidaritat– i, de l'altra, en les relacions de la humanitat amb l'univers del qual forma part intrínseca –sostenibilitat, defensa de la biodiversitat.

Mentre que la definició del creixement econòmic es basa en la universalitat de les xifres i els conceptes de la comptabilitat nacional, els nous components d'aquesta nova agenda de cooperació mundial són molt sensibles a la diversitat cultural. De fet, els únics valors mundialment acceptats es troben recollits en la Declaració Universal dels Drets Humans i en els principis programàtics del sistema de Nacions Unides.

Per això, l'aportació del Fòrum Universal de les Cultures a l'agenda de la cooperació internacional consistiria a promoure l'estudi, la reflexió i la innovació a través del diàleg entre les cultures a fi de contribuir, d'una manera substancial, a la construcció d'una «ètica de la globalitat» i una «cultura de la pau», un dels valors cabdals de la qual és el respecte envers les diferències religioses, ideològiques, ètniques, lingüístiques i històriques.

Quant a això, són prou il·lustratives aquestes dues cites que donem tot seguit:

Davant la crisi actual, és urgent, amb la mateixa intensitat i la mateixa compassió que el 1945, fer un balanç profund i restablir els ideals que van fer possible la creació de les Nacions Unides i de la UNESCO, per aconseguir humanitzar el nostre comportament, reduir les diferències, respectar la diversitat –que és la nostra riquesa– i afavorir la unió –que és la nostra força– al voltant dels deures ineludibles que planteja el nou segle. Aquest retorn conscient i decidit als valors ètics fonamentals és l'únic mètode segur de forjar una cultura de la pau, de transformar –per fi– les llances en arades.

FEDERICO MAYOR ZARAGOZA,
exdirector general de la UNESCO

Cal que afrontem el major repte de la humanitat en la seva transició al segle XXI: trobar el just equilibri entre les forces del mercat i les necessitats de les persones que creuen que algun fet impredecible, sobre el qual no tenen control, podria devastar les seves vides. [...] Necessitem la globalització, però una globalització amb cara humana, una globalització responsable. [...] Necessitem una nova ètica de la globalització que consisteixi, principalment, en un sentit de la responsabilitat, de la preocupació pels altres, la preocupació pels nostres veïns del veïnatge universal i per la nostra integritat ecològica. El valor més important en un món globalitzat és el respecte i l'acceptació de les diferències religioses, ideològiques, ètniques i històriques.

PROF. KLAUS SCHWAB,
president i fundador del Fòrum de Davos

Així, doncs, el Fòrum Universal de les Cultures ofereix una oportunitat per:

- Explorar com els valors incorporats més recentment a l'agenda de la cooperació internacional s'institucionalitzen i són prioritaris avui dia en el context de les diverses cultures.

■ Definir un nou marc conceptual que faci possible un diàleg intercultural eficaç i tregui profit de la riquesa que hi ha en la diversitat de les cultures –religions, llengües, modes de vida, etc.

■ Des d'una òptica intercultural, establir una jerarquia dels principis i valors que fonamenten el concepte de «desenvolupament humà sostenible».

■ PRINCIPIS I VALORS

En síntesi, es proposa abordar el concepte de «desenvolupament humà sostenible» des del diàleg intercultural, per a la qual cosa es propugna:

1. El respecte als valors i les institucions democràtiques, amb una atenció especial a la promoció de la participació cívica.

2. El foment de les condicions per a la pau promovent la defensa dels drets individuals i les llibertats de les persones, molt especialment en l'àmbit cultural, amb una màxima atenció als més vulnerables i a la defensa dels valors d'equitat i solidaritat, i l'exercici del dret a la informació i la responsabilització del propi futur.

3. El respecte envers totes i cadascuna de les ètnies, amb una atenció especial a la protecció de les ètnies minoritàries, i el foment de la lluita contra tota mena d'exclusió.

4. El respecte envers totes i cadascuna de les identitats culturals, amb una atenció especial a la protecció de les cultures minoritàries, en el marc de la consolidació de societats obertes i plurals.

5. El respecte envers les religions, i el foment del diàleg interreligiós.

6. El reconeixement i el respecte a totes i cadascuna de les llengües, amb una atenció especial a la diversitat lingüística, entesa com a patrimoni universal que cal protegir i promoure, sens perjudici del foment de l'aprenentatge de llengües comunes i d'altres grans llengües vehiculars.

7. El foment de la creativitat, l'impuls de l'educació i la democratització del coneixement com a vies de transmissió de valors i actituds que afavoreixin una cultura de pau i un desenvolupament del diàleg entre les cultures, potenciant els diferents sectors culturals que estimulen la creativitat dels individus i dels grups culturals i contribueixen a la transmissió i conservació del patrimoni cultural material i immaterial.

8. La defensa de la biodiversitat a través de la protecció i la millora de la qualitat del medi ambient, com també la conservació i l'ús racional dels recursos naturals.

9. La necessitat d'un teixit econòmic, social i institucional socialment responsable, compromès amb un creixement econòmic equilibrat i ecològicament sostenible.

10. L'atenció especial al desenvolupament sostenible del territori urbà des del punt de vista mediambiental, social, cultural i econòmic. Tot això tenint en compte que la ciutat és l'hàbitat principal de l'ésser humà del segle XXI i l'espai bàsic de les seves expressions creatives i de la innovació tecnològica.

■ CODI DE CONDUCTA

En l'organització i la celebració del Fòrum Universal de les Cultures – Barcelona 2004, es respectaran els criteris següents:

1. Produir un esdeveniment multicultural, en el qual puguin participar la majoria de les cultures que hi ha, amb especial atenció a les minoritàries, com a expressió del Patrimoni Cultural de la Humanitat.

2. Produir un esdeveniment multilingüe que cerqui la major accessibilitat possible per mitjà de la superació de les barreres idiomàtiques, per a la qual cosa s'aprofitaran, en especial, els avenços tecnològics de què es disposa.

3. Parar una atenció especial, en les activitats de preparació i execució del Fòrum, a la inclusió dels grups i col·lectius més vulnerables. Per això, es durà a terme un esforç especial per fer possible la participació d'aquells grups que no hi puguin assistir per dificultats econòmiques o de privació de drets humans, especialment de caire civil i polític.

4. Complir els principis de sostenibilitat en totes les seves activitats de disseny, organització i execució.

5. Cercar un avenç intel·lectual i pràctic en els temes tractats i, alhora, acostar els conceptes i principis fonamentals al gran públic mitjançant:

- . La creativitat en les maneres de tractar els temes i en el fons.
- . Un enfocament multidisciplinari: tractament dels temes des de diferents òptiques per fer-los més comprensibles, per explicar-ne les interrelacions.
- . L'ús de les noves tecnologies per arribar millor a un públic més ampli.

6. Promoure noves aliances entre sectors diversos (administracions públiques, empreses i ONG) a fi de fer front a reptes comuns i complexos, com ara la preservació del medi ambient, la construcció de la pau o el diàleg intercultural. En aquest sentit, cal donar prioritat a aquelles iniciatives que siguin fruit d'un esforç de col·laboració entre sectors, en especial dels actors del Fòrum.

7. Totes les institucions col·laboradores del Fòrum han de subscriure una declaració de principis ètics, socials i mediambientals sobre la base d'algun dels estàndards internacionals.

UNOS PRINCIPIOS Y UNOS VALORES COMPARTIDOS

En el año 2004 se celebrará en Barcelona el Fórum Universal de las Culturas, organizado de forma conjunta por el Ayuntamiento de Barcelona, la Generalitat de Cataluña y la Administración General del Estado. Los 186 Estados miembros de la UNESCO, en su 29ª Conferencia General, ratificaron su respaldo unánime al proyecto.

En el umbral del siglo XXI, la UNESCO y las tres administraciones consorciadas apuestan por impulsar un acontecimiento internacional cuya finalidad es promover la comunicación entre las culturas y el debate intercultural sobre los interrogantes, las oportunidades y los retos que se generan dentro del contexto de la globalización.

El Fórum es, igualmente, una gran celebración y una manifestación de creatividad y de fiesta. Los protagonistas son las personas y las entidades comprometidas con la realidad que vivimos y el futuro que podemos construir: los ciudadanos y las ciudadanas del mundo, las organizaciones cívicas y sociales, el mundo de la enseñanza, las entidades culturales, las empresas y los profesionales, las comunidades religiosas y las instituciones públicas.

El Fórum Barcelona 2004 se celebrará del 9 de mayo al 26 de septiembre del año 2004. Durante 141 días acogerá diálogos, espectáculos, festivales, exposiciones, manifestaciones culturales y actividades para todos los públicos. El recinto en el que tendrán lugar los actos principales está integrado en una zona sometida a una de las reformas urbanísticas más importantes de Europa. También los museos y auditorios de la ciudad ofrecerán exposiciones, conciertos y espectáculos vinculados al Fórum. Además, en Internet, el sitio web del Fórum permite seguir la evolución del proyecto y participar en él.

El Fórum Barcelona 2004 se ofrece, pues, como marco para la reflexión conjunta sobre cuestiones que afectan al desarrollo de las sociedades y que vienen condicionadas por las nuevas formas de relación, comunicación e intercambio a escala mundial. Para centrar los debates, el Fórum vertebra sus actividades en torno a tres ejes temáticos, escogidos por su actualidad y proyección en el futuro: la diversidad cultural, el desarrollo sostenible y las condiciones de la paz.

Los ámbitos incluidos en los tres ejes no están en absoluto exentos de controversia y plantearán discusiones que reflejarán, lógicamente, puntos de vista enfrentados. El Fórum se define como un espacio abierto a las diferencias de opinión, porque sin ellas el debate no existe y porque la confrontación positiva de las ideas alimenta la creatividad, que acaba desembocando en posibles respuestas o soluciones.

Por encima de las diferencias, no obstante, planean conceptos de validez universal que merecen la mayor consideración. Las actividades del Fórum sólo se entienden desde valores como el respeto por la libertad o por la diversidad de lenguas, religiones o culturas. La *Agenda de principios y valores* recoge esos valores y nace precisamente con la vocación de guiar las actuaciones del Fórum y de dar el contexto en el cual se desarrollarán sus actividades.

La *Agenda de principios y valores* ha sido elaborada con el consenso y la aprobación unánime del Consejo de Administración formado por las tres instituciones impulsoras. Se inspira en la Declaración Universal de los Derechos Humanos y en los principios programáticos de las Naciones Unidas, únicos valores aceptados mundialmente, y refleja la voluntad del Fórum de difundir el ideario de esa organización y, por tanto, de la UNESCO, en todas sus propuestas.

AGENDA DE PRINCIPIOS Y VALORES

FÓRUM UNIVERSAL DE LAS CULTURAS

Barcelona 2004

ÍNDICE

LA MISIÓN DEL FÓRUM
OPORTUNIDAD
PRINCIPIOS Y VALORES
CÓDIGO DE CONDUCTA

■ LA MISIÓN DEL FÓRUM

Puede formularse la misión del Fórum Universal de las Culturas – Barcelona 2004 de la siguiente forma:

- Promover, a través del diálogo entre las culturas, el estudio, la reflexión y la innovación para contribuir de un modo sustancial a la construcción de una «cultura de la paz» y una «ética de la globalidad» que ayude a que el proceso de globalización se desarrolle de acuerdo con unos valores éticos.
- Transmitir y difundir los valores y principios que se enumeran en este documento, así como los conceptos que de ellos se derivan, de la forma más amplia y popular posible y bajo formatos innovadores, contribuyendo de esta forma a la difusión del ideario de la UNESCO.

■ OPORTUNIDAD

Las prioridades que definen las estrategias de cooperación internacional han evolucionado desde un núcleo inicial centrado en el crecimiento económico hasta incluir hoy en día valores y objetivos tendentes a producir «desarrollo humano sostenible» o, en una formulación más reciente, «modos de vida sostenibles».

Esta ampliación incorpora valores y principios centrados, por un lado, en las relaciones de las personas entre sí –democracia, participación, buen gobierno, equidad, solidaridad– y, por el otro, en las relaciones de la humanidad con el universo del que forma parte intrínseca –sostenibilidad, defensa de la biodiversidad.

Mientras que la definición del crecimiento económico se basa en la universalidad de las cifras y los conceptos de la contabilidad nacional, los nuevos componentes de esta nueva agenda de cooperación mundial son muy sensibles a la diversidad cultural. De hecho, los únicos valores mundialmente aceptados se recogen en la Declaración Universal de los Derechos Humanos y en los principios programáticos del sistema de Naciones Unidas.

Por ello la aportación del Fórum Universal de las Culturas a la Agenda de la cooperación internacional consistiría en promover el estudio, la reflexión y la innovación a través del diálogo entre las culturas para contribuir de un modo sustancial a la construcción de una «ética de la globalidad» y una «cultura de la paz», uno de cuyos valores cruciales será el respeto por las diferencias religiosas, ideológicas, étnicas, lingüísticas e históricas.

Al respecto son ilustrativas las dos citas siguientes:

Ante la crisis actual, es urgente, con la misma intensidad y la misma compasión que en 1945, hacer un balance de hondo calado y restablecer los ideales que hicieron posible la creación de las Naciones Unidas y la UNESCO, para lograr humanizar nuestro comportamiento, reducir las diferencias, respetar la diversidad –que es nuestra riqueza– y propiciar la unión –que es nuestra fuerza– en torno a los deberes ineludibles que plantea el nuevo siglo. Esa vuelta consciente y decidida a los valores éticos fundamentales es el único método certero de forjar una cultura de la paz, de transformar –¡por fin!– las lanzas en arados.

FEDERICO MAYOR ZARAGOZA,
ex director general de la UNESCO

Tenemos que afrontar el mayor reto de la humanidad en su transición al siglo XXI: encontrar el justo equilibrio entre las fuerzas del mercado y las necesidades de las personas que creen que algún hecho impredecible, sobre el que no tienen control, podría devastar sus vidas. [...] Necesitamos la globalización, pero una globalización con una cara humana, una globalidad responsable. [...] Necesitamos una nueva ética de la globalidad que consista principalmente en un sentido de la responsabilidad de la preocupación por los demás, la preocupación por nuestros vecinos de la aldea global y por nuestra integridad ecológica. El valor más importante en un mundo globalizado es el respeto y la aceptación de las diferencias religiosas, ideológicas, étnicas e históricas.

PROF. KLAUS SCHWAB,
presidente y fundador del Fórum de Davos

El Fórum Universal de las Culturas ofrece, pues, una oportunidad para:

- Explorar cómo los valores más recientemente incorporados a la agenda de la cooperación internacional se institucionalizan y priorizan hoy en día en el contexto de las diversas culturas.

- Definir un nuevo marco conceptual que haga posible un diálogo intercultural eficaz y saque provecho de la riqueza presente en la diversidad de las culturas –religiones, lenguas, modos de vida, etc.
- Desde una óptica intercultural, establecer una jerarquía de los principios y valores que fundamentan el concepto de «desarrollo humano sostenible».

■ PRINCIPIOS Y VALORES

Se propone en síntesis abordar el concepto de «desarrollo humano sostenible» desde el diálogo intercultural propugnando:

1. El respeto a los valores y las instituciones democráticos, con especial atención a la promoción de la participación cívica.
2. El fomento de las condiciones para la paz promoviendo la defensa de los derechos individuales y las libertades de las personas, muy especialmente en el ámbito cultural, con una máxima atención a los más vulnerables y a la defensa de los valores de equidad y solidaridad, y el ejercicio del derecho a la información y la responsabilización del propio futuro.
3. El respeto a todas y cada una de las etnias, con una atención especial a la protección de las etnias minoritarias, y el fomento de la lucha contra todo tipo de exclusión.
4. El respeto a todas y cada una de las identidades culturales, con especial atención a la protección de las culturas minoritarias, en el marco de la consolidación de sociedades abiertas y plurales.
5. El respeto a las religiones y el fomento del dialogo interreligioso.
6. El reconocimiento y el respeto a todas y cada una de las lenguas, con especial atención a la diversidad lingüística, entendida como patrimonio universal que hay que proteger y promover, sin perjuicio del fomento del aprendizaje de lenguas comunes y de otras grandes lenguas vehiculares.
7. El fomento de la creatividad, el impulso de la educación y la democratización del conocimiento como vías de transmisión de valores y actitudes que favorezcan una cultura de paz y un desarrollo del diálogo entre las culturas, potenciando los distintos sectores culturales que estimulan la creatividad de los individuos y de los grupos culturales y contribuyen a la transmisión y conservación del patrimonio cultural material e inmaterial.
8. La defensa de la biodiversidad a través de la protección y mejora de la calidad del medio ambiente, así como la conservación y el uso racional de los recursos naturales.
9. La necesidad de un tejido económico, social e institucional socialmente responsable, comprometido con un crecimiento económico equilibrado y ecológicamente sostenible.
10. La atención especial al desarrollo sostenible del territorio urbano desde el punto de vista medioambiental, social, cultural y económico, considerando que la ciudad es el hábitat principal del ser humano del siglo XXI y el espacio básico de sus expresiones creativas y de la innovación tecnológica.

■ CÓDIGO DE CONDUCTA

En la organización y celebración del Fórum Universal de las Culturas – Barcelona 2004, se respetarán los siguientes criterios:

1. Producir un evento multicultural en el que puedan participar la mayoría de culturas existentes, con especial atención a las minoritarias, como expresión del Patrimonio Cultural de la Humanidad.

2. Producir un evento multilingüe que busque la mayor accesibilidad mediante la superación de las barreras idiomáticas, en especial aprovechando para ello los avances tecnológicos disponibles.

3. Prestar especial atención, en las actividades de preparación y ejecución del Fórum, a la inclusión de los grupos y colectivos más vulnerables. Para ello se hará un esfuerzo especial para posibilitar la participación de aquellos grupos que tengan obstaculizada su asistencia por dificultades económicas o de privación de derechos humanos, especialmente de carácter civil y político.

4. Cumplir los principios de sostenibilidad en todas sus actividades de diseño, organización y ejecución.

5. Buscar un avance intelectual y práctico en los temas tratados y, a la vez, acercar los conceptos y principios fundamentales al gran público mediante:

- . La creatividad en las formas de tratar los temas y en el fondo.
- . Un enfoque multidisciplinar: tratamiento de los temas desde diferentes ópticas para hacerlos más comprensibles, para explicar sus interrelaciones.
- . El uso de las nuevas tecnologías para llegar mejor a un público más amplio.

6. Promover nuevas alianzas entre sectores diversos (administraciones públicas, empresas y ONG) para afrontar retos comunes y complejos como la preservación del medio ambiente, la construcción de la paz o el diálogo intercultural. En este sentido, primar aquellas iniciativas que sean fruto de un esfuerzo de colaboración entre sectores, en especial de los actores del Fórum.

7. Todas las instituciones colaboradoras del Fórum deben suscribir una declaración de principios éticos, sociales y medioambientales sobre la base de alguno de los estándares internacionales.

SHARED PRINCIPLES AND VALUES

The Universal Forum of Cultures, jointly organized by the Barcelona City Council, the Catalan Autonomous Government and the Spanish Government, will be held in Barcelona in the year 2004. At Unesco's 29th General Conference, the 186 member-states unanimously pledged their support to the Forum project.

At the threshold of the 21st Century, Unesco and the three aforementioned government administrations have made a firm commitment to fostering an international event designed to promote communication among cultures and international debate on questions, opportunities and challenges we face within the current context of globalization.

The Forum is also meant to be a great celebration, a place for creative expression and fun. The key players are those people and organizations committed to the way we live now and to the future we can build together: citizens from around the world; civic and social groups; educational, cultural business and professional organizations; religious communities and public institutions.

Forum Barcelona 2004 will be held from May 9 through September 26, 2004. During the course of the 141 days there will be debates, performances, festivals, exhibitions, cultural events and activities geared to a broad public. The main Forum venue is set in an area of metropolitan Barcelona undergoing some of the most advanced urban regeneration in Europe. The city's museums and auditoriums, too, will offer exhibitions, concerts and performances linked with the Forum. In addition, those interested may participate in, and follow the development of, the Forum project through the Forum website.

Forum Barcelona 2004 will serve, then, as a framework for joint reflection on issues which affect the development of societies and which are shaped by new forms of relationships, communication and interchange on a worldwide scale. The Forum will focus its debates and activities around three main themes, all of which are of current interest and future importance: cultural diversity, sustainable development and conditions for peace.

The issues which fall within these three arenas are not necessarily uncontroversial and will, without a doubt, stimulate discussion reflecting opposing views. The Forum is designed to be an open space where different opinions may be heard, because without those differences there would be no debate and also because a positive exchange of ideas can lead to creative solutions.

Overarching the differences, however, are universal values which merit great consideration. The Forum activities are based on none other than values such as the respect for freedom and for diversity of languages, religions and cultures. The *Statement of Principles and Values* is meant to serve as a set of guidelines for the Forum activities and to provide a context within which they take place.

The *Statement of Principles and Values* was developed with the unanimous approval of the Executive Board, comprising the three administrations behind the Forum. It is inspired by the Universal Declaration of Human Rights and the principles of the United Nations, both of which represent universally-accepted values, and demonstrate the will of the Forum to have the UN's –and, therefore, Unesco's– ideology reflected in all of its activities.

**STATEMENT
OF PRINCIPLES
AND VALUES**

**UNIVERSAL
FORUM
OF CULTURES**

Barcelona 2004

CONTENTS

THE MISSION OF THE FORUM

OPPORTUNITY

PRINCIPLES AND VALUES

CODE OF CONDUCT

■ THE MISSION OF THE FORUM

The mission of the Universal Forum of Cultures – Barcelona 2004 could be stated in the following way:

- To promote study, reflection and innovation through intercultural dialogue, in order to make a substantial contribution to a «culture of peace» and an «ethic of globality», with the aim of helping the globalisation process develop in accordance with specific ethical values.
- To transmit, and to set out as widely as possible and in innovative ways, the values and principles stated in this document, together with the concepts derived from them, thus contributing to the dissemination of the set of ideas proposed by Unesco.

■ OPPORTUNITY

The priorities defined by international co-operation strategies have gradually evolved from an initial focus on economic growth, and today include values and objectives that encourage «sustainable human development», or, expressed in more recent terminology, «sustainable lifestyles».

This broader scope encompasses values and principles on the one hand centred on relations between people –democracy, participation, good government, equity, solidarity– and on the other on the relations between humanity and the universe of which we are a part –sustainability and the defence of biodiversity.

While the definition of economic growth is based on the universal validity of statistics and the concepts of national accounting, the new elements on this new agenda for world-wide co-operation are highly sensitive to cultural diversity. In fact the only universally accepted values are those contained in the Universal Declaration of Human Rights and in the programmatical principles of the United Nations system.

For this reason, the contribution of the Universal Forum of Cultures to the international co-operation agenda consists in promoting study, reflection and innovation, by means of a dialogue between cultures, in order to make a substantial contribution to the construction an «ethic of globality» and a «culture of peace». One of the most crucial values will be respect –respect for religious, ideological, ethnic, linguistic and historical differences.

The following quotes illustrate this point:

Faced with the present crisis, it is a matter of urgency to take stock of the situation, to re-establish the ideals that made the creation of the United Nations and Unesco possible, and to do so with the same intensity, and the same compassion as in 1945. This is essential in order to be able to humanise our conduct, reduce inequalities, respect diversity –which is our wealth– and work for unity –which is our strength– within the framework of the inescapable obligations presented by the new century. This conscious and decisive turn towards ethical values is the only sure way of forging a culture of peace, of exchanging arms for tools.

FEDERICO MAYOR ZARAGOZA,
ex-Director General of Unesco

We have to confront the greatest challenge facing humanity as we move ahead into the 21st century: we have to find a fair balance between market forces and the needs of people who believe that some unpredictable event, totally beyond their control, could devastate their lives. [...] We do need globalisation, but globalisation with a human face, responsible globalisation. [...] We need a new ethic of globality centred primarily on a sense of responsibility and concern for others, concern for our neighbours in the global village, and for our ecological integrity. The most important value in a globalised world is respect for, and acceptance of, religious, ideological, ethnic and historical differences.

PROFESSOR KLAUS SCHWAB,
Founder and President of the Davos Forum

The Universal Forum of Cultures therefore offers an opportunity:

- To explore how the values recently incorporated into the international co-operation agenda are today being institutionalised and prioritised within the context of cultural diversity.
- To define a new conceptual framework that will make effective intercultural dialogue possible, and profit from the wealth that cultural diversity represents, in terms of religion, language, lifestyle, etc.

- To establish a hierarchy of the principles and values underlying the concept of «sustainable human development» from an intercultural viewpoint.

■ PRINCIPLES AND VALUES

An integrated way of approaching the concept of «sustainable human development» from the angle of intercultural dialogue is proposed by advocating:

1. Respect for values and for democratic institutions, paying particular attention to the promotion of civic participation.

2. Promotion of the conditions necessary for peace, support and encouragement for the defence of individual rights and civil liberties, particularly in the area of culture. Maximum attention must be paid to the most vulnerable, to the defence of the values of equity and solidarity, to the right to information, and to the acceptance of responsibility with regard to the future.

3. Respect for each and every ethnic group, with particular emphasis on the protection of ethnic minorities, and support and encouragement in the struggle against all forms of exclusion.

4. Respect for each and every cultural identity, with particular emphasis on the protection of minority cultures within a framework of the consolidation of open, pluralistic societies.

5. Respect for religions, and the promotion of dialogue between religions.

6. Recognition and respect for each and every language, with particular emphasis on linguistic diversity understood as a universal heritage that needs to be protected and encouraged, without producing a negative effect on the learning of common languages, or of foreign languages that provide an important medium for communication, which should also be promoted.

7. Promotion of creativity, a boost to education and the democratisation of knowledge, as lines of communication through which to transmit values and attitudes favouring a culture of peace. In this way encouragement is offered to the different cultural sectors that stimulate the creativity of individuals, and of cultural groups, and a contribution is made to the transmission and conservation of material and spiritual culture.

8. Defence of biodiversity by means of the protection and improvement of environmental quality, together with the conservation and rational use of natural resources.

9. The need for a social, economic and institutional network that is socially responsible and committed to equitable, ecologically sustainable economic growth.

10. Particular attention to sustainable development in urban areas from an environmental, social, cultural and economic standpoint, taking the city to be the principal human habitat of the 21st century, and a fundamental space for creative expression and technological innovation.

■ CODES OF CONDUCT

In the organisation of the Universal Forum of Cultures – Barcelona 2004, and at the event itself, the following criteria will be respected:

1. The production of a multicultural event in which a majority of existing cultures will be able to participate, with particular attention being paid to minority cultures, as an expression of the Cultural Heritage of Humanity.

2. The production of a multilingual event, one that will pull down linguistic barriers, and therefore be accessible to as many people as possible, thanks in particular to the advantageous use of the latest available technology.

3. Paying special attention to the inclusion of the most vulnerable groups and in the preparation and presentation of the Forum. In order to achieve this, a big effort will be made to make participation possible for those groups who come up against barriers created by economic difficulties or the lack of human rights, particularly civil and political rights.

4. Compliance with the principles of sustainability in all design, organisation and presentation activities.

5. To seek advances in both intellectual and practical terms in the topics addressed, and at the same time to bring home the fundamental concepts and principles to the general public by:

- . Creativity in general and a creative treatment of the topics addressed.
- . A multidisciplinary approach: the examination of topics from different angles, to make for ease of understanding, and in order to explain how they are interrelated.
- . The use of new technologies in order to reach a broader public.

6. Promotion of new alliances between different sectors (public administrative bodies, companies and NGOs) in order to confront complex common challenges such as the conservation of the environment, the building of peace or intercultural dialogue. In this sense, priority must be given to those initiatives that are a result of collaboration efforts between sectors, particularly amongst those participating in the Forum.

7. All the institutions collaborating with the Forum must agree to a declaration of ethical, social and environmental principles based on certain international standards.

DES PRINCIPES ET DES VALEURS PARTAGÉS

Le Forum Universel des Cultures, organisé conjointement par la Ville de Barcelone, le gouvernement autonome de Catalogne et le gouvernement espagnol, aura lieu à Barcelone, en 2004. Lors de leur 29e conférence générale, les 186 États membres de l'Unesco ont exprimé leur soutien unanime au projet.

À l'aube du XXIe siècle, l'Unesco et les trois administrations organisatrices ont fait le pari de lancer un nouveau genre d'événement international dans le but de promouvoir la communication entre les cultures et le débat interculturel autour des questions, des enjeux et des défis que suppose la mondialisation.

Le Forum sera également une grande fête et une manifestation de la créativité. Tous les gens et toutes les organisations qui sont engagés dans la réalité que nous vivons et dans le futur que nous pouvons construire sont appelés à en être les acteurs : les citoyens et les citoyennes du monde, les organisations civiques et sociales, le monde de l'enseignement, les fondations et associations culturelles, les entreprises et les professionnels, les communautés religieuses et les institutions publiques.

Le Forum Barcelone 2004 aura lieu du 9 mai au 26 septembre 2004. Pendant 141 jours, il accueillera des débats, des spectacles, des festivals, des expositions, des manifestations culturelles et des activités pour tous types de publics. Le site sur lequel seront organisées les principales manifestations du Forum fait partie d'un quartier qui est actuellement soumis à l'une des plus importantes opérations de réaménagement urbain d'Europe. Mais les salles de concert et les musées du reste de la ville seront également mis à contribution puisqu'ils proposeront des expositions, des concerts et des spectacles liés au Forum. En outre, l'on pourra suivre l'évolution du projet et y participer au moyen du site Internet du Forum.

Le Forum Barcelone 2004 se présente donc comme le cadre pour une réflexion commune sur les questions qui affectent le développement des sociétés et qui découlent des nouveaux modes de relation, de communication et d'échange qui se font jour à l'échelle mondiale. En vue de centrer les débats, le Forum sera axé sur trois thèmes sélectionnés pour leur actualité et leur projection dans l'avenir : la diversité culturelle, le développement durable et les conditions de la paix.

Les domaines liés à ces trois grands axes ne sont pas exempts de controverse et susciteront sans doute des débats au cours desquels seront confrontés des points de vue opposés. Le Forum se définit comme un espace ouvert aux divergences d'opinion, car, sans elles, le débat serait inexistant et parce qu'une confrontation positive des idées alimente la créativité, qui finit par donner lieu à de possibles réponses ou à des solutions.

Néanmoins, au-delà des différences ou des divergences, il existe des notions universellement valables, méritant la plus grande considération. Les activités du Forum ne peuvent être comprises qu'au travers de valeurs comme le respect de la liberté ou de la diversité des langues, des religions ou des cultures. L'*Agenda des principes et des valeurs* recueille ces valeurs et a pour objectif de servir de guide aux manifestations du Forum et de donner un contexte aux activités qui s'y dérouleront.

L'*Agenda des principes et des valeurs* a été élaboré à la suite d'une décision consensuelle et après approbation unanime par le conseil d'administration, composé de représentants des trois institutions promotrices. Il s'inspire de la Déclaration universelle des droits de l'homme et des principes fondateurs des Nations unies – les seules valeurs acceptées à l'échelle mondiale – et reflète la volonté du Forum de se faire l'écho des idéaux de cette organisation, et donc de l'Unesco, dans tous ses projets.

**AGENDA DES
PRINCIPES ET
DES VALEURS**

**FORUM
UNIVERSEL
DES CULTURES**

Barcelone 2004

SOMMAIRE

LA MISSION DU FORUM OPPORTUNITÉ PRINCIPES ET VALEURS CODE DE CONDUITE

■ LA MISSION DU FORUM

Les objectifs du Forum Universel des Cultures – Barcelone 2004 peuvent se résumer de la manière suivante :

- Promouvoir, par le dialogue entre les cultures, un travail d'analyse, de réflexion et d'innovation, afin de contribuer de façon appréciable à l'élaboration d'une « culture de la paix » et d'une « éthique de la "globalité" » favorables au développement d'un processus de mondialisation respectueux d'un certain nombre de valeurs éthiques.

- Transmettre et diffuser les valeurs et les principes énoncés dans ce document, ainsi que les concepts qui en découlent, de la manière la plus large et la plus accessible pour tous, sous des formes novatrices, afin de favoriser la diffusion des idéaux de l'Unesco.

■ OPPORTUNITÉ

À partir d'une approche des questions de coopération internationale axée dans le passé sur la croissance économique, les critères d'orientation de cette coopération ont progressivement évolué jusqu'à inclure aujourd'hui l'affirmation de valeurs et la recherche d'objectifs visant à favoriser un déve-

loppement humain durable, ce que traduit depuis peu l'expression « modes de vie durables ».

Cette approche élargie incorpore des principes et des valeurs s'appuyant, d'un côté, sur les rapports qu'établissent les êtres humains entre eux – la démocratie, la participation, la bonne gouvernance, l'équité, la solidarité – et, de l'autre, sur leurs relations avec l'univers dont ils font partie – le développement durable et respectueux de l'environnement, la préservation de la biodiversité.

Alors que la définition de la croissance économique est fondée sur l'universalité des chiffres et sur les concepts de la comptabilité nationale, le nouvel agenda de la coopération internationale introduit des concepts très sensibles à la diversité culturelle. De fait, les seules valeurs reconnues à l'échelle du monde sont celles figurant dans la Déclaration universelle des droits de l'homme et dans les principes fondateurs de l'Organisation des Nations Unies.

L'apport du Forum Universel des Cultures à l'Agenda de la coopération internationale devrait donc être la stimulation d'un travail d'analyse, de réflexion et d'innovation par le biais du dialogue entre les cultures. Il contribuerait ainsi de façon appréciable à l'élaboration d'une « éthique de la "globalité" » et d'une « culture de la paix », dont l'une des valeurs les plus importantes serait le respect des différences religieuses, idéologiques, ethniques, linguistiques et historiques.

Deux citations illustrent parfaitement ce propos :

Face à la crise actuelle, il est urgent, avec la même force et la même compassion qu'en 1945, de procéder à un bilan approfondi et de rétablir les idéaux qui ont rendu possible la création des Nations unies et de l'Unesco, afin de parvenir à rendre plus humains nos comportements, de réduire les différences, de respecter la diversité – qui constitue notre richesse – et d'encourager l'union – qui fait notre force – pour affronter les enjeux incontournables du siècle prochain. Ce retour réfléchi et délibéré à des valeurs éthiques fondamentales représente l'unique méthode valable si nous voulons forger une culture de la paix et convertir – enfin ! – l'épée en charrue.

FEDERICO MAYOR ZARAGOZA,
ancien directeur général de l'Unesco

Avec l'entrée dans le XXIe siècle, l'humanité va devoir affronter son plus grand défi : trouver le juste équilibre entre les forces du marché et les besoins des personnes qui estiment que leurs vies pourraient être à la merci d'événements imprévisibles et sur lesquels elles n'auraient aucun contrôle. [...] Cette mondialisation est nécessaire, mais il doit s'agir d'une mondialisation à visage humain, d'une mondialisation réfléchie. [...] Nous avons besoin d'une éthique mondiale nouvelle où s'inscrive un sens de la responsabilité et de l'attention portée vers les autres, vers tous les habitants de ce nouveau village planétaire, et vers la préservation de notre milieu de vie. Dans cette société mondialisée, la valeur la plus importante devient le respect et l'acceptation des différences religieuses, idéologiques, ethniques et historiques.

PROF. KLAUS SCHWAB,
président et fondateur du Forum de Davos

Le Forum Universel des Cultures est donc l'occasion :

- d'étudier comment les valeurs les plus récemment incorporées à l'Agenda de la coopération internationale s'institutionnalisent et à quel degré elles sont considérées comme des priorités dans le contexte de la diversité culturelle ;
- de définir un nouveau cadre conceptuel rendant possible un dialogue efficace entre les cultures et mettant à profit la richesse qu'apporte leur diversité sous de multiples aspects – religions, langues, modes de vie, etc. ;
- d'établir, dans une optique interculturelle, une hiérarchie des principes et des valeurs qui fondent le concept de « développement humain durable ».

■ PRINCIPES ET VALEURS

En somme, le dialogue entre les cultures devrait permettre de débattre de la notion de « développement humain durable » et d'encourager :

26

1. Le respect des valeurs et institutions démocratiques, et en particulier la participation à l'activité sociale collective.

2. L'action en faveur du développement de conditions propices à la paix, par la défense des droits et des libertés de la personne humaine, notamment dans le domaine culturel, et tout particulièrement en ce qui concerne les personnes les plus vulnérables, et la défense des valeurs de justice et de solidarité, ainsi que l'exercice du droit à l'information et du droit de chaque individu à être responsable de son devenir.

3. Le respect de tous les groupes ethniques, en veillant tout particulièrement à protéger les groupes minoritaires, et l'action en faveur de la lutte contre l'exclusion, sous quelque forme que ce soit.

4. Le respect de toutes les identités culturelles, en veillant tout particulièrement à protéger les cultures minoritaires, dans le cadre de la consolidation de sociétés ouvertes et plurielles.

5. Le respect des religions et l'action en faveur du dialogue inter-religieux.

6. La reconnaissance et le respect de toutes les langues, en veillant tout particulièrement à la diversité linguistique, reconnue comme une richesse du patrimoine universel qui doit être protégée et soutenue, ainsi qu'à l'apprentissage de langues communes et d'autres grandes langues véhiculaires.

7. L'action en faveur de la créativité, de l'éducation et de la démocratisation des connaissances, qui doivent permettre la transmission de valeurs et de comportements favorables à une culture de la paix et un développement du dialogue entre les cultures ; cette action devra s'accompagner d'un renforcement des secteurs culturels qui stimulent la créativité des individus et des groupes culturels et qui contribuent à la transmission et à la préservation du patrimoine culturel, aussi bien matériel qu'immatériel.

8. La défense de la biodiversité, par une protection et une amélioration de la qualité de l'environnement, ainsi que la préservation et l'utilisation rationnelle des ressources naturelles.

9. L'existence d'un tissu économique, social et institutionnel socialement responsable, engagé dans une croissance économique équilibrée, durable et respectueuse de l'environnement.

10. L'attention particulière au développement durable des zones urbaines du point de vue environnemental, social, culturel et économique, en considérant que la ville constitue le milieu de vie principal des êtres humains au XXIe siècle et le cadre fondamental dont ils disposent pour exprimer leur créativité et développer l'innovation technologique.

■ CODES DE CONDUITE

Les critères suivants seront observés tant dans la phase d'organisation du Forum Universel des Cultures – Barcelone 2004 que lors de sa tenue :

1. Créer un événement multiculturel auquel puissent participer la plupart des cultures existantes, et tout particulièrement celles en situation minoritaire, en tant qu'expression du patrimoine culturel de l'humanité.

2. Créer un événement multilingue qui soit le plus accessible possible en s'efforçant de surmonter les barrières linguistiques, grâce en particulier à l'utilisation des technologies les plus récentes.

3. Veiller particulièrement, lors de la préparation et du déroulement du Forum, à l'inclusion des groupes et des collectifs les plus vulnérables. Dans ce but, un effort particulier sera produit afin de rendre possible la participation des groupes rencontrant des difficultés pour y assister, en raison d'obstacles économiques ou de la privation de leurs droits, notamment de leurs droits civils et politiques.

4. Respecter les principes de durabilité dans le cadre de l'ensemble des activités liées à la conception, à l'organisation et au déroulement du Forum.

5. Chercher à obtenir des avancées intellectuelles et pratiques dans les différents domaines abordés, tout en mettant à la portée du plus large public les concepts et les principes fondamentaux, notamment par :

- . la créativité, tant dans la forme que dans le fond, en abordant les thèmes à traiter ;
- . l'approche multidisciplinaire : examen des thèmes sous des angles différents, afin de les rendre plus compréhensibles et d'expliquer leurs interrelations ;
- . l'utilisation des nouvelles technologies afin de toucher le plus large public possible.

6. Promouvoir de nouvelles alliances entre secteurs distincts (administrations publiques, entreprises et ONG) afin d'affronter les grands enjeux communs, tels que la préservation de l'environnement, l'édification de la paix et le dialogue entre les cultures. Dans ce sens, favoriser les initiatives issues d'efforts de collaboration entre secteurs différents, en particulier parmi les participants au Forum.

7. Toutes les institutions collaborant au Forum doivent souscrire à une déclaration de principes éthiques, sociaux et environnementaux basés sur un certain nombre de valeurs reconnues internationalement.

Aquest llibre s'ha imprès a
Barcelona el vint-i-sis d'octubre del dos mil dos.
Interior i coberta impresos en paper i cartró 100% reciclats.

EDITA
Fòrum Universal de les Cultures
Barcelona 2004
DISSENY GRÀFIC
Tere Moral
IMPRESSIÓ

D. L.:
52-261002

Socis:

Telefónica

Patrocinadors:

IBM

**pantone
340U**

**pantone
137U**

**pantone
orange
021U**

**pantone
2735U**

